

Postawy Polaków wobec palenia tytoniu

Wyniki badań dotyczące aktualnej sytuacji w zakresie palenia tytoniu w Polsce, przeprowadzonych przez TNS Polska, na zlecenie GIS, jednoznacznie wskazują na tendencję spadkową odsetka regularnych palaczy - z 31% w 2011 roku do 24% w 2015 roku oraz na wzrost odsetka osób, które nigdy nie paliły. E-papierosy używa zaledwie 3% ogółu Polaków. Tylko 1% Polaków jest przekonany o ich skuteczności w rzucaniu palenia.

Po istotnych zmianach w postawach Polaków, osiągniętych po wprowadzeniu zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej w 2010 roku, obserwuje się wzrost narażenia na bierne palenie oraz znaczący wzrost tolerancji w stosunku do łamania zakazu palenia.

Przewlekłe choroby niezakaźne w tym, te spowodowane paleniem tytoniu i biernym wdychaniem dymu tytoniowego, stanowią od lat najważniejszy problem zdrowotny, społeczny i ekonomiczny w Polsce. Choroby odtytoniowe obejmują 15 nowotworów oraz kilkadziesiąt chorób układu krążenia, układu oddechowego i innych narządów. Około 90% chorych na raka płuc to palacze. Mimo to:

- W dalszym ciągu ¼ społeczeństwa nałogowo pali papierosy.
- Tylko 35% palaczy chce podjąć próbę porzucenia nałogu.
- Co czwarty Polak przyznaje, że pali w obecności dzieci, a co ósmy pali w obecności kobiet w ciąży.
- Aż 18% osób w wieku 15-19 lat narażona jest na bierne palenie na terenie placówek edukacyjnych.
- Tylko 31% palaczy zetknęło się z informacjami na temat rzucania palenia u lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, a 37% Polaków nigdy nie zetknęła się z żadną informacją na temat możliwości rzucenia palenia.

Badania przeprowadzone przez TNS Polska pozwalają na stworzenie wizerunku dzisiejszego palacza:

- W większości nie planuje rzucić palenia (65%), ani nie podejmował w ostatnim roku prób rzucenia palenia (71%).
- 59% zaczęło palić między 15 a 19 rokiem życia.
- 53% wśród osób bezrobotnych, to codzienni palacze.
- 49% osób palących, pali co najmniej paczkę papierosów dziennie.
- 42% to osoby o niskim dochodzie (do 1500 zł w gosp. domowym).
- 40% osób, które oceniają swoją sytuację finansową jako złą, to regularni palacze.
- 30% osób z wykształceniem podstawowym oraz 34% osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, to regularni palacze.
- Częściej palaczami są mężczyźni niż kobiety (31% wobec 18%).

Główny Inspektor Sanitarny od 2006 roku jest koordynatorem rządowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce.

GLÓWNY INSPEKTORAT SANITARNY

W 2014 roku, z uwagi na niepokojące dane epidemiologiczne, które wskazywały że w populacji kobiet częstość palenia tytoniu utrzymywała się w ostatnich latach na niezmiennym poziomie, Główny Inspektorat Sanitarny przeprowadził kampanię edukacyjną skierowaną właśnie do tej grupy odbiorców. Wyniki najnowszych badań są potwierdzeniem skuteczności przyjętej strategii. Częstość używania wyrobów tytoniowych wśród kobiet spadła z 23-24% w latach 2009-2013 do 18% w roku 2015. Dodatkowo, dzięki szerokiej ofercie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w porównaniu do danych z poprzedniego pomiaru, wzrósł odsetek osób które nigdy nie paliły (o 5%).

Mimo widocznych sukcesów w walce z epidemią palenia tytoniu, niepokojącym problemem jest duża pobłażliwość i tolerancja w stosunku do palenia papierosów. W porównaniu z piciem alkoholu i zażywaniem środków psychoaktywnych, palenie papierosów należy do zjawisk najbardziej tolerowanych społecznie.

Kolejne edycje badań pokazują wyraźny spadek odsetka osób, które zwracają uwagę osobom palącym w miejscach, gdzie jest to zakazane. Dodatkowo, jedynie mniej niż połowa Polaków jest zdania, że ludzie przestrzegają zakazu palenia tytoniu w miejscach publicznych.

Nie istnieje bezpieczny poziom zagrożenia biernym paleniem. Jest szczególnie niebezpieczne dla niemowląt, dzieci, kobiet ciężarnych i płodów. Na całym świecie, około 600 tys. osób niepalących zmarło w 2011 roku z powodu narażenia na bierne palenie. 75% zgonów wynikających z biernej ekspozycji na dym tytoniowy dotyczy kobiet i dzieci (Tobacco Atlas 2012).

Tym bardziej alarmujące jest, że w blisko 40% domów Polaków, pali się tytoń. Większość palaczy deklaruje również, że zdarza im się palić w obecności osób niepalących, w tym w obecności dzieci i kobiet w ciąży.

W związku z otrzymanymi wynikami należy wyznaczyć priorytetowe działania z zakresu polityki antytytoniowej, które będą miały wpływ na ochronę społeczeństwa niepalącego.